

INNOVATIVE
WORLD

ISSN: 3030-3079

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

SHARQ AKADEMIK VA KO'P TARMOQLI
TADQIQOTLAR JURNALI

Scientific Journal

2026/3

www.innoworld.net
+998 33 5668868

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

Volume 4, Issue 3
2026

Journal has been listed in different indexings

Google Scholar

doi[®] digital object
identifier

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCES INDEX

ADVANCED SCIENCE INDEX

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBib

DRJI

Directory of Research Journals Indexing

The official website of the journal:
www.innoworld.net

Uzbekistan-2026

BO‘LAJAK OFITSER SHAXSINI SHAKLLANTIRISH: MILLIY QADRIYATLAR VA GLOBAL KOMPETENSIYALAR MUVOZANATI.

Tairov Oybek Shavkatovich

O‘zbekiston Respublikasi Harbiy aviatsiya katta o‘qituvchisi

Annotatsiya. Shiddatli global o‘zgarishlar va raqamli transformatsiya sharoitida bo‘lajak ofitser shaxsini milliy qadriyatlar tashuvchisi va universal, global kompetensiyalar egasi sifatida shakllantirish masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada madaniy-tarixiy merosga asoslangan vatanparvarlik tarbiyasi va ofitserlarni xalqaro muhitda samarali faoliyat yuritishga tayyorlash zarurati o‘rtasidagi muvozanatga erishishning nazariy va amaliy jihatlari ko‘rib chiqilgan. Milliy qadriyatlarning asosiy tarkibiy qismlari - vatanparvarlik, or-nomus, burch, ma’naviy-axloqiy mezonlar va tanqidiy fikrlash, raqamli savodxonlik, madaniyatlararo muloqot va moslashuvchanlik kabi global kompetensiyalar tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar. Harbiy ta’lim, ofitser shaxsi, milliy qadriyatlar, global kompetensiyalar, vatanparvarlik tarbiyasi, innovatsion ta’lim texnologiyalari.

Bo‘lajak ofitserning kasbiy fazilatlarini shakllantirish murakkab va amaliy jihatdan muhim jarayon bo‘lib, u ikki muhim jihatni birlashtirishni talab qiladi:

Birinchi, milliy qadriyatlar va global kompetensiyalar deganda nimani tushunishimizni aniq belgilab olishimiz zarur. Milliy qadriyatlar muayyan jamiyat, davlatga xos bo‘lgan axloqiy, madaniy, tarixiy, diniy va fuqarolik yo‘nalishlarini o‘z ichiga oladi. Bular Vatan oldidagi burch hissi, an’analar, til, tarixga hurmat, kattalarga hurmat, hamjihatlik, jamoaviylik, vatanparvarlik, or-nomus, sadoqat va boshqalardir [3]. Ular o‘ziga xoslikni shakllantiradi, shaxsning motivatsiyasi va barqarorligi manbai bo‘lib xizmat qiladi, ayniqsa harbiy kasbda tez-tez yuzaga keladigan stressli, ekstremal va axloqiy jihatdan murakkab sharoitlarda. Global kompetensiyalar - bu globallashuv, raqamli transformatsiya va davlatlararo munosabatlar davrida zarur bo‘lgan universal ko‘nikmalar, bilimlar, qobiliyatlar va qadriyatlardir. Ular tanqidiy fikrlash, axborot bilan ishlash qobiliyati, raqamli texnologiyalarni o‘zlashtirish, muloqotchanlik, madaniyatlararo kompetensiya, moslashuvchanlik, xalqaro munosabatlarga

Ikkinchi - bu ofitserga xalqaro muhitga muvaffaqiyatli moslashish va harakat qilish, madaniyatlararo to‘siqlarni yengib o‘tish, texnologik va mafkuraviy o‘zgarishlar muammolarini hal qilish imkonini beruvchi global kompetensiyalarni rivojlantirishdir. Bu muvozanatga qanday erishiladi, unga qanday omillar ta’sir ko‘rsatadi, ofitser kadrlar tayyorlashda qanday qiyinchiliklarga duch kelinadi va qanday amaliy tavsiyalar berish mumkinligini batafsil ko‘rib chiqamiz.

Milliy va global jihatlarning uyg'unlashuvi biridan ikkinchisi foydasiga voz kechishni talab qilmaydi. Aksincha, bu integratsiya va sintez jarayonidir. Milliy qadriyatlarning yo'qligi ofitser shaxsining ildizlariga putur yetkazadi, uning o'ziga xosligini beqaror qiladi va axloqiy asoslarni zaiflashtiradi [1]. Shu bilan birga, global ko'nikmalarning yetishmasligi ofitserni xalqaro standartlarga javob berishga, tezkor texnologik o'zgarishlarga moslashishga, moslashuvchanlik va novatorlikni talab qiladigan vazifalarni hal qilishga qodir qilmaydi. Ta'limda milliylik va globallik uyg'unligiga erishish uchun milliy qadriyatlar haqida shunchaki gapirish emas, balki ularni o'quv jarayoniga faol singdirish kerak. Bu shuni anglatadiki, qadriyatlar ta'limning barcha jabhalarini qamrab olishi kerak: darslar va sinfdan tashqari tadbirlar mazmunidan tortib amaliy mashg'ulotlar, hayotiy misollar, an'analar va o'qituvchilarning xatti-harakatlarigacha [5]. Shu bilan birga, global kompetensiyalarni rivojlantirish zamonaviy ta'lim yondashuvlaridan foydalanishni talab qiladi: loyiha va tadqiqot faoliyati, raqamli texnologiyalar, interfaol usullar, xorijiy tillarni o'rganish, almashinuv dasturlari, xorijiy tashkilotlar bilan hamkorlik va xalqaro ta'lim loyihalarida ishtirok etish.

Muvaffaqiyatli xizmat qilish uchun ofitser rivojlangan motivatsion-qadriyatli kompetensiyaga ega bo'lishi kerak. Buning ma'nosi shuki, u milliy qadriyatlarning nima uchun muhimligini, ularning shaxsiy hayoti va xizmat burchi bilan qanday bog'liqligini va ularni qanday amalga oshira olishini anglab yetishi kerak [2]. Bunday kompetensiya passiv bo'lishi mumkin emas, u o'zini o'zi faol belgilashni va jamoa hayotida, tarixni o'rganishda, ofitserning missiyasiga mos keladigan vazifalarni bajarishda shaxsan ishtirok etishni talab qiladi. Motivatsiya ko'p qirrali bo'lishi kerak, u tashqi omillarga (me'yoriy talablar, baholar, rolli modellar) ham, vatanparvarlik va axloqiy burch hissi kabi ichki turtkilarga ham tayanishi kerak.

Ofitser kompetensiyalarining kognitiv qirralari - bu uning dunyoni o'z mamlakatining tarixi, madaniyati va an'analari nuqtai nazaridan ko'ra olishi, shu bilan birga zamonaviy xalqaro munosabatlar, texnologik taraqqiyot va global muammolar dinamikasini anglash qobiliyatidir. Ushbu ko'p qirrali manzara gumanitar bilimlarni (tarix, falsafa, madaniyatshunoslik) xalqaro huquq, global xavfsizlik va axborot texnologiyalari kabi dolzarb yo'nalishlar bilan sintez qilish orqali shakllanadi. Kognitiv kompetensiya ofitserga nafaqat tinglash, balki chuqur o'rganish, tahlil qilish, tanqidiy nuqtai nazarni saqlash, abadiy qadriyatlarni o'zgaruvchan voqelik bilan bog'lash va milliy yo'nalishlar qayerda o'sishi yoki qayta ko'rib chiqilishi kerakligini tushunish qobiliyatini beradi [4].

Raqamlashtirish davrida global kompetensiyalar raqamli texnologiyalarga moslashish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Qurolli kuchlarda raqamli boshqaruv, aloqa, razvedka va logistika tizimlarining faol joriy etilishi munosabati bilan ofitser, mutaxassisligidan qat'i nazar, raqamli savodxonlikka ega bo'lishi, axborot xavfsizligi tamoyillarini tushunishi va sun'iy intellekt vositalaridan, katta ma'lumotlarni tahlil qilishdan, shuningdek, zamonaviy aloqa va tahliliy platformalardan foydalana olishi kerak [6]. Bu xizmat vazifalarini bajarish

samaradorligini oshirish va xalqaro missiyalar, qo'shma mashg'ulotlar va tajriba almashish dasturlarida muvaffaqiyatli ishtirok etishni ta'minlash uchun zarurdir.

Shaxsning muvozanatli rivojlanishi kompleks yondashuvni nazarda tutadi, bunda milliy tarix, falsafa va madaniyatshunoslik kabi fanlar dolzarb global muammolar: xalqaro xavfsizlik, inson huquqlari, ekologik muammolar va raqamli axloqni o'z ichiga olgan kurslar bilan uyg'unlashtiriladi.

Harbiy ta'lim dasturlari o'qitishning elektron shakllari va raqamli vositalarni faol qo'llagan holda xalqaro standartlar, ilg'or texnologiyalar, xorijiy tillar va mediasavodxonlikka bag'ishlangan modullar bilan to'ldirilishi mumkin.

Asosiy element ham milliy qadriyatlar, ham global kompetensiyalarning rivojlanishini baholash va monitoring qilishdir. Bu qadriyatlarni baholash, motivatsiya, kursantlarning jamoadagi xatti-harakati va o'zaro ta'sirini tahlil qilish, ularning ijtimoiy va madaniy tadbirlarga jalb etilishi, shuningdek, portfolio va reflektiv kundaliklardan foydalanishni o'z ichiga olishi mumkin.

Bunday nazorat jazolash uchun emas, balki erishilgan yutuqlarni tushunishga, o'sish zonalarini aniqlashga va kerakli tuzatishlarni kiritishga yordam beradi.

Eng yaxshi natijalarga erishish uchun turli xil o'qitish usullarini qo'llash kerak: ma'ruzalar va seminarlardan tortib loyiha ishlari, amaliyotlar va xalqaro hamkorlikkacha [7].

Tarbiyaviy ishlar milliy ramzlar, an'analar, qahramonlik namunalariga tayangan holda, ma'naviy-axloqiy muammolar, tarixiy chaqiriqlarni tahlil qilish orqali tanqidiy fikrlashni rag'batlantirishi kerak.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, bo'lajak ofitserni tarbiyalash o'ychanlik, moslashuvchanlik va o'z-o'zini anglashni talab qiladigan uzluksiz jarayondir. Milliy qadriyatlar va global ko'nikmalarning uyg'unlashuvi o'z-o'zidan yuzaga kelmaydi. U o'quv dasturlarini ishlab chiqishda, o'qituvchilarni tayyorlashda, qulay tarbiyaviy muhitni yaratishda, o'qitish metodikasini takomillashtirishda aniq maqsadga yo'naltirilgan harakatlarni talab qiladi. Aynan shunday yondashuv nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarga, balki mustahkam axloqiy poydevorga, aniq o'zlikka va Vatanga xizmat qilishga tayyor bo'lgan, shu bilan birga xalqaro hamkorlikka, o'zgarishlarga moslashishga, innovatsiyalarni joriy etishga va mas'uliyatli yetakchilikka qodir ofitserlarni shakllantirish imkonini beradi.

Harbiy ta'lim milliy va global integratsiyani birlashtirgandagina o'ziga ishongan, o'z kelib chiqishini hurmat qiladigan, ammo dunyoga ochiq, raqamli davr va murakkab xalqaro vaziyatda talabgir va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlay oladi.

ADABIYOTLAR

1. Mirzaliyev Z. R. Ofitserlar harbiy-o'quv tarbiyasida harbiy ta'lim // Orienss. 2021. №11.
2. Poroxin S. Professionalnie kachestva - osnova pobedonosnosti voysk // Orientir № 9 . 2001. - S. 32.,

3. Reshetnikov M.M. Professionalniy otbor v sisteme obrazovaniya, promishlennosti i armii SShA // Psixologicheskiy jurnal. - 1987.
4. Samarov R. Problemi psixologicheskoy gotovnosti voennoslujashix k neseniyu voinskoy slujbi // Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. –T., 2002.
5. Tilavov B.A. harbiy xizmatchi va harbiy jamoani psixologik o'rganishning tadqiqot metod va metodikalari // Orienss. 2024. №3.
6. Xaitov B. T. Harbiy ta'lim muassasalarida kursantlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning pedagogik va psixologik xususiyatlari // Academic research in educational sciences. 2024. №7-8.
7. Yuldashev O.Sh. Harbiy xizmatchilarning vatanparvarligini oshirishda harbiy xizmat qadriyatlarining o'rni // Экономика и социум. 2024. №10-1 (125).

